

כָּלָה עֵינַי וַיֵּלֶךְ בֵּן יוֹרֵד שְׂאוֹל לֹא יַעֲלֶה. עַל
 קְדָמָי כְּתִיב (שמואל א ב) יְיָ מִמִּית וּמַחֲיֶה מוֹרִיד
 שְׂאוֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּינָא דְעוֹנְשֵׁי דְגֵיהֶנָּם, הָא
 אוֹלִיפְנָא, דְּאִיְהוּ לְמִידָן תַּפְּסֵן לְחַיִּיבָא, עַל
 מָה אֲתַדְּנֵוּ בְּנוֹרָא דְגֵיהֶנָּם. אֲלֵא גֵיהֶנָּם אִיְהוּ נוֹר
 דְּלִיק יִמְמֵי וְלִילֵי, בְּנוֹנָא דְחַיִּיבָא מִתְּחַמְּמֵן בְּנוֹרָא
 דְּיַצֵּר הָרַע, לְמַעַבְרָ עַל פְּתַגְמֵי אוֹרֵייתָא. בְּכַל
 חֲמוּמָא וְחֲמוּמָא דְאֵינוֹן מִתְּחַמְּמֵן בְּיַצֵּר הָרַע, חֲכִי
 אֲתוֹקֵד נוֹרָא דְגֵיהֶנָּם.

זְמָנָא חָדָא לֹא אֲשַׁתְּכַח יַצֵּר הָרַע בְּעֵלְמָא,
 דְּאֵעִילוּ לִיה גּוֹ גּוֹשְׁפִּינְקָא דְפְּרֻזְלָא,
 בְּנוֹקְבָא דְתַחוּמָא רַבָּא. וְכַל תְּהוּא זְמָנָא, כָּבֵה נוֹרָא
 דְגֵיהֶנָּם, וְלֹא אֲתוֹקֵד כְּלָל. אֲהֲדַר יַצֵּר הָרַע
 לְאֲתַרִּיה, שְׂאָרוֹ חַיִּיבֵי עֵלְמָא לְאֲתַחְמְמָא בֵּיה,

לשון הקודש

שֶׁל יַצֵּר הָרַע לְעֵבֵר עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה.
 בְּכַל חֲמוּם וְחֲמוּם שְׁהֵם מִתְּחַמְּמִים
 בְּיַצֵּר הָרַע, כִּד בּוֹעֶרֶת אִשׁ הַגֵּיהֶנָּם.

פַּעַם אַחַת לֹא נִמְצָא יַצֵּר הָרַע בְּעוֹלָם,
 שֶׁהַכְּנִיסוֹ אוֹתוֹ לְתוֹךְ חוֹתֶם בְּרוֹל בְּגִבְבֵי
 תְּהוּם רַבָּה, וְכַל אוֹתוֹ זְמַן כְּבָתָה אִשׁ
 הַגֵּיהֶנָּם וְלֹא כְּעֵרָה כְּלָל. חֲזוֹר יַצֵּר הָרַע
 לְמִקּוּמוֹ – הַתְּחִילוֹ רִשְׁעֵי הָעוֹלָם

יוֹרֵד שְׂאוֹל לֹא יַעֲלֶה. עַל הָרָאשׁוֹנִים
 כְּתוּב (שמואל א-ב) ה' מִמִּית וּמַחֲיֶה מוֹרִיד
 שְׂאוֹל וַיַּעַל.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, דִּין שֶׁל עוֹנְשֵׁי הַגֵּיהֶנָּם,
 חֲרִי לְמַדְּנֵוּ שְׁהוּא לְדוֹן שָׁם אֵת
 הָרִשְׁעִים. עַל מָה נִדְּוִנִים בְּאִשׁ הַגֵּיהֶנָּם?
 אֲלֵא גֵיהֶנָּם הִיא אִשׁ דּוֹלְקַת יָמִים
 וְלִילוֹת, כְּמוֹ שֶׁהָרִשְׁעִים מִתְּחַמְּמִים בְּאִשׁ

שָׁאֲרֵי נוֹרָא דְגִיְהֵנָם לְאַתּוּקְדָא, דְהָא גִיְהֵנָם לָא
 אַתּוּקְדָא אֶלָּא בְחַמִּימוֹ דְתוּקְפָא דִיִּצְר הָרַע
 דְחַיִּיבֵיָא. וּבְהַהוּא חַמִּימוֹ, נוֹרָא דְגִיְהֵנָם אַתּוּקְדָא
 יַמְמֵי וְלִילֵי, וְלָא שְׂכִידָא.

שְׂבָעָה פְתִיחִין אֵינוּן לְגִיְהֵנָם, וְשְׂבָעָה מְדוּרִין אֵינוּן
 תַּמְן. שְׂבָעָה זֵינֵי חַיִּיבִין אֵינוּן: רַע.
 בְּלִיעֵל. חוּטָא. רְשָׁע. מִשְׁחִית. לִץ. יְהִיר. וּבְלָחוּ
 לְקַבְּלֵיהוּ אֵית מְדוּרִין לְגִיְהֵנָם, כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא
 חַזִּי לֵיה. וּכְפּוּם הַהוּא דְרָגָא דְחַטָּא בֵיה הַהוּא
 חַיִּיבָא, הָכִי יַהֲבִין לֵיה מְדוּרָא בְגִיְהֵנָם.

וּבְכָל מְדוּרָא וּמְדוּרָא, אֵית מְלֶאךָ מְמַנָּא עַל
 הַהוּא אַתָּר, תַּחֲזוּת יְדָא דְדוּמָה. וּכְפָה
 אֶלְפָ וְרַבּוּא עַמִּיה, דְדִיִּנִין לֹון לְחַיִּיבֵיָא, כָּל חַד
 וְחַד כְּפָה דְאַתְחַזִּי לֵיה בְּהַהוּא מְדוּרָא דְאִיהוּ תַמְן.

לשון הקודש

יהיר. וכנגד כלם יש מדורים לגיהנם,
 כל אחד ואחד פראוי לו. וכפי אותה
 מעלה שחטא בה אותו הרשע, כך
 נותנים לו מדור בגיהנם.

ובכל מדור ומדור יש מלאך ממנה על
 אותו מקום תחת ידו של דומה, וכפה
 אלף ורבוא עמו שדנים את הרשעים,
 כל אחד ואחד פראוי לו באותו מדור

להתחמם בו, והתחילה אש הגיהנם
 לבער, שהרי הגיהנם לא בוער אלא
 בהם של תקף היצר הרע של הרשעים.
 ובאותו החם אש הגיהנם בוערת זמם
 ולילות ולא שוככת.

שבָעָה פְתִיחִים הֵם לְגִיְהֵנָם, וְיֵשׁ שָׁם
 שְׂבָעָה מְדוּרִים. שְׂבָעָה מִינֵי רְשָׁעִים הֵם:
 רַע. בְּלִיעֵל. חוּטָא. רְשָׁע. מִשְׁחִית. לִץ.

(ס"א אֲשָׁא דְגִיְהֵנָם דְּלַעֲיָלָא, מְטִי לְהֵאִי גִיְהֵנָם דְּלַתְתָּא) **אֲשָׁא דְגִיְהֵנָם**
לְתַתָּא, מְטִי מִגּוֹ אֲשָׁא דְגִיְהֵנָם דְּלַעֲיָלָא,
וּמְטִי לְהֵאִי גִיְהֵנָם דְּלַתְתָּא, וְאִתְּוֹקֵר, בְּהֵהוּא
אִתְּעֵרוּ דְתַמִּימוֹ דְתַיְיבֵיָא, דְקָא מְתַמְמִי גְרַמִּיָהוּ גּוֹ
יַצֵּר הָרַע, וְכָל אֵינּוֹן מְדוּרִין דְּלִיקִין תַּפְּוֹן.

אֲתָר אֵית בְּגִיְהֵנָם, וְדַרְגִין תַּפְּוֹן דְּאֶקְרוּן צוּאָה
רוּתַחַת, וְתַפְּוֹן אֵיהוּ זוּהָמָא דְנִשְׁמַתִין, אֵינּוֹן
דְּמַתְּלַכְלָכְוֹן מִכָּל זוּהָמָא דְהֵאִי עֲלָמָא. וּמַתְּלַבְּנֹן
וּסְלָקִין, וְאֲשַׁתְּאַרַת הֵהוּא זוּהָמָא תַּפְּוֹן, וְאֵינּוֹן
דְּרַגִין בִּישִׁין דְּאִתְּקְרוּן צוּאָה רוּתַחַת, אִתְּמַנֵּן עַל
הֵהוּא זוּהָמָא. וְנוֹרָא דְגִיְהֵנָם שְׁלֵטָא, בְּהֵהוּא
זוּהָמָא דְאֲשַׁתְּאַרַת.

וְאֵית תַּיְיבִין, אֵינּוֹן דְּמַתְּלַכְלָכְוֹן בְּחוּבֵיָהוּ תְדִיר,
וְלֹא אִתְּלַבְּנֹן מִנֵּיָהוּ, וּמִיתוּ בְּלֹא תְּשׁוּבָה,

 לשון הקודש

שְׁהוּא שָׁם.

שְׁנַקְרָאוּ צוּאָה רוּתַחַת, וְשָׁם הִיא זְהַמַּת
 הַנְּשָׁמוֹת, אוֹתָן שְׁמַתְּלַכְּכוֹת מִכָּל
 הַזְּהָמָה שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וּמַתְּלַבְּנוֹת
 וְעוֹלוֹת, וְנִשְׁאַרַת שָׁם אוֹתָהּ זְהָמָה,
 וְאוֹתָן דְּרָגוֹת רְעוֹת שְׁנַקְרָאוֹת צוּאָה
 רוּתַחַת הַתַּמְנוּ עַל אוֹתָהּ זְהָמָה, וְאִשׁ
 הַגִּיְהֵנָם שׁוֹלֶטת בְּאוֹתָהּ זְהָמָה
 שְׁנִשְׁאַרָה.

אִשׁ הַגִּיְהֵנָם שְׁלַמְעֵלָה מְגִיעָה לְגִיְהֵנָם שְׁלַמְטָה) אִשׁ
 הַגִּיְהֵנָם לְמַטָּה מְגִיעָה מִתּוֹךְ אִשׁ הַגִּיְהֵנָם
 שְׁלַמְעֵלָה, וּמְגִיעָה לְגִיְהֵנָם הַזֶּה שְׁלַמְטָה,
 וּבוֹעֵרַת בְּאוֹתָהּ הַתְּעוּרְרוֹת הַחֵם שֶׁל
 הָרְשָׁעִים, שְׁמַחְמָמִים אֶת עַצְמָם תּוֹךְ
 יַצֵּר הָרַע, וְכָל אוֹתָם מְדוּרִים דּוֹלְקִים
 שָׁם.

מִקּוֹם יֵשׁ בְּגִיְהֵנָם, וְיֵשׁ שָׁם דְּרָגוֹת

וְחָטוּ וְהִחְטִיאוּ אַחֲרֵינוּ, וַהֲיוּ קָשִׁי קָדֹל תְּדִיר, וְלֹא
 אֶתְּבָרוּ קָמִי מְאִירֵהוּן בְּהֵאֵי עֲלָמָא. אֲלִין אֶתְּדַעְנוּ
 תַּמָּן בְּהֵהוּא זֹהֲמָא, וּבְהֵהוּא צוּאָה רוּתַתַּת, דְּלֹא
 נַפְקִין מִתַּמָּן לְעֲלָמִין. אֵינוּן דְּמִתְּבָלִין אֶרְתִּיחוּ עַל
 אֶרְעָא, וְלֹא חֲשִׁשוּ לִיקְרָא דְּמְאִירֵהוּן בְּהֵאֵי עֲלָמָא,
 כֹּל אֵינוּן אֶתְּדַעְנוּ תַּמָּן לְדִירֵי דְרִין, וְלֹא נַפְקִין מִתַּמָּן.
 בְּשַׁבְּתֵי וּבְיָרְחֵי וּבְזִמְנֵי וּבְחַיֵּי, בְּהֵהוּא אֶתְרֵי נוֹרָא
 אֶשְׁתַּבְּד, וְלֹא אֶתְּדַעְנוּ, אֲבָל לֹא נַפְקִין
 מִתַּמָּן, בְּשַׁאֲרֵי חַיִּיבִין דְּאִית לְהוּ נֵיחָא. כֹּל אֵינוּן
 דְּמִחְלָלֵי שַׁבְּתוֹת וּזְמַנֵּי, וְלֹא חַיִּישֵׁי לִיקְרָא
 דְּמְאִירֵהוּן כָּלֵל, בְּגִין לְמִטָּר לֹון, אֲלֹא מִחְלָלֵי
 בְּפִרְהֵסִיא, כְּמָה דְּאֵינוּן לֹא נְטִירֵי שַׁבְּתֵי וּזְמַנֵּי בְּהֵאֵי
 עֲלָמָא, חָכִי נָמִי לֹא נְטִירִין לִיהַ בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וְלִית
 לֹון נֵיחָא.

לשון הקודש

בְּשַׁבְּתוֹת וּבְחֻדְשֵׁים וּבְזִמְנֵים וּבְחַיֵּים,
 בְּאוֹתוֹ מְקוֹם הָאֵשׁ שׁוֹכֶכֶת וְלֹא נְדוּנֵים,
 אֲבָל לֹא יוֹצֵאִים מִשָּׁם בְּשַׁאֲרֵי הָרִשְׁעִים
 שֵׁנִישׁ לָהֶם מְנוּחָה. כֹּל אוֹתָם שְׂמִחְלָלִים
 שַׁבְּתוֹת וּזְמַנֵּים וְלֹא חוֹשְׁשִׁים לְכַבּוֹד
 רְבוּנָם כָּלֵל כְּדִי לְשַׁמֵּר אוֹתָם, אֲלֹא
 מִחְלָלִים בְּפִרְהֵסִיָּה – כְּמוֹ שֶׁהֵם לֹא
 שְׂמְרוּ שַׁבְּתוֹת וּזְמַנֵּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּד
 גַּם לֹא שׁוֹמְרִים אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַבָּא, וְאִין
 לָהֶם מְנוּחָה.

בְּחֻטְאֵיהֶם תְּמִיד וְלֹא מִתְּלַבְּנִים מֵהֶם,
 וּמְתוּ בְּלֵי תְּשׁוּבָה, וְחֻטְאוֹ וְהִחְטִיאוֹ
 אַחֲרָיִם וַהֲיוּ תְּמִיד קָשִׁי עֶרְף, וְלֹא נִשְׁבְּרוּ
 לְפָנֵי רְבוּנָם בְּעוֹלָם הַזֶּה. אֵלוֹ נְדוּנֵים שָׁם
 בְּאוֹתָהּ זְהֻמָּה וּבְאוֹתָהּ צוּאָה רוּתַתַּת
 שְׁלֹא יוֹצֵאִים מִשָּׁם לְעוֹלָמִים. אוֹתָם
 שְׂמִשְׁחִיתִים דְּרַכָּם עַל הָאָרֶץ וְלֹא חֲשִׁשוּ
 לְכַבּוֹד רְבוּנָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, כֹּל אֲלֹה
 נְדוּנֵים שָׁם לְדוּרֵי דוֹרוֹת וְלֹא יוֹצֵאִים
 מִשָּׁם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא תִימָא הָכִי, אֶלְא נִטְרֵי שַׁבְּתֵי
וּזְמַנֵּי תַמָּן בְּגִיהֶנָּם בְּעַל פְּרַחֲיִיהוּ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, אֵלִין אֵינּוּן עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּלֹא
אֶתְפָּקְדוּ, דְּלֹא נִטְרֵי שַׁבְּתָא בְּהַאי עֲלָמָא, נִטְרֵי לֵיהּ
תַמָּן בְּעַל פְּרַחֲיִיהוּ.

בְּכָל מַעְלֵי שַׁבְּתָא כִּד יוֹמָא אֶתְקַדָּשׁ, כְּרוּזִין (דף
קנ"א ע"א) אֵזְלִין בְּכָל אֵינּוּן מְדוּרִין דְּגִיהֶנָּם:
סְלִיקוּ דִּינָא דְחֵיבֵינָא, דְּהָא מַלְכָּא קְדִישָׁא אֶתְיָא,
וְיוֹמָא אֶתְקַדָּשׁ, וְאִיהוּ אֲגִין עַל כֻּלָּא. וּמִיָּד דִּינִין
אֶסְתַּלְקוּ, וְחֵיבֵינָא אֵית לֹון נִיחָא. (וְכָל אֵינּוּן מַחְלָלֵי שַׁבְּתוֹת
וּזְמַנֵּי בְּפִרְהֶסְיָא דִּינִין סְלָקִין מִנִּיחָו) (נ"א וְאֶפִּילוּ עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת דְּלֹא
אֶתְפָּקְדוּ לְמִיטַר שַׁבְּתֵי וּזְמַנֵּי תַמָּן נִטְרִין בְּעַל כְּרַחֲם) אֲבָל נוֹרָא דְּגִיהֶנָּם
לֹא אֶשְׁתַּבְּד, מִעַלְיִיהוּ דְּלֹא נִטְרֵי שַׁבְּתָא לְעֵלְמִין.
וְכָל חֵיבֵי גִיהֶנָּם שְׂאֵלֵי עַלְיִיהוּ, מָאִי שְׂנָא אֵלִין
דְּלִית לֹון נִיחָא, מִכָּל חֵיבִין דְּהֶבְא. אֵינּוּן

לשון הקודש

הַמְּלֻךְ הַקְּדוֹשׁ בָּא, וְהַיּוֹם מִתְקַדָּשׁ, וְהוּא
מִגֵּן עַל כָּל. וּמִיָּד מִסְתַּלְקִים הַדִּינִים
וְיֵשׁ לְרַשְׁעִים מְנוּחָה. (וְכָל אוֹתָם מַחְלָלֵי שַׁבְּתוֹת
וּמוֹעֲדִים בְּפִרְהֶסְיָא, דִּינִים מִסְתַּלְקִים מֵעֲלֵיהֶם) (וְאֶפִּילוּ עוֹבְדֵי
כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת שְׂלֹא נִצְטוּוּ לְשַׁמֵּר שַׁבְּתוֹת וּמוֹעֲדִים, שֶׁם
שׁוֹמְרִים בְּעַל כְּרַחֲם) אֲבָל אֵשׁ הַגִּיהֶנָּם לֹא
שׁוֹכֶכֶת מֵעַל אֵלֶּה שְׂלֹא שְׁמַרוּ שַׁבְּתָא
לְעוֹלָמִים, וְכָל רַשְׁעֵי הַגִּיהֶנָּם שׁוֹאֲלִים
עֲלֵיהֶם: מַה שׁוֹנִים אֵלֶּה שְׂאֵין לָהֶם

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אַל תֹּאמַר בְּךָ, אֶלְא הֵם
שׁוֹמְרִים שַׁבְּתוֹת וּזְמַנִּים שֶׁם בְּגִיהֶנָּם
בְּעַל כְּרַחֲם. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵלֶּה
אוֹתָם עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת שְׂלֹא
הִצְטוּוּ, שְׂלֹא שְׁמַרוּ שַׁבְּתָא בְּעוֹלָם הַזֶּה,
שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ שֶׁם בְּעַל כְּרַחֲם.

בְּכָל עֶרֶב שַׁבְּתָא בְּשִׁמְתַּקְדָּשׁ הַיּוֹם,
הַכְּרוּזִים הוֹלְכִים בְּכָל אוֹתָם מְדוּרֵי
הַגִּיהֶנָּם: הַסְתַּלְקוּ דִּינֵי הַרַשְׁעִים, שְׁהֵרֵי

מֵאַרְיֵהוֹן וְדִינָא תִּיבִין לֹון, אֵלִין אֵינֹון חֵיבִין
 וְכִפְרוּ בֵיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעִבְרוּ עַל
 אֹרְיִיתָא כֻּלָּא, בְּגִין דְּלֹא נִטְרוּ שַׁבַּת תַּמָּן, בְּגִין
 כִּד לִית לְהוּ נִיחִין לְעַלְמִין.

וְאֵינֹון חֵיבִין כְּלָחוֹן, נִכְקִין מְדוּכְתִּיָּהוּ, וְאֵתִיָּהִב
 לֹון רְשׁוּ לְמִיתָךְ לְמַחְמֵי בְּהוּ. וּמִלְּאָךְ חַד
 דִּי שְׁמִיָּה סְנַטְרִי"אל, אָזִיל וְאַפִּיק לְהַהוּא גּוּפָא
 דְּלָחוֹן, וְעָיִל לֵיהּ לְגִיחָנָם, לְעֵינֵיהוֹן דְּחֵיבֵיָּא, וְחָפֹן
 לֵיהּ דְּסַלְקָא תּוֹלְעִין, וְנִשְׁמַתָּא לִית לָהּ נִיחָא
 בְּנוּרָא דְּגִיחָנָם.

וְכָל אֵינֹון חֵיבֵיָּא דְּתַמָּן, סַחְרִין לְהַהוּא גּוּפָא,
 וּמְכַרְיִין עָלֵיהּ, דָּא אִיהוּ פְּלַנְיָא חֵיבָא, דְּלֹא
 חֵיִישׁ לִיקְרָא דְּמֵאַרְיָה, כִּפְר בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא, וְכִפְר בְּכָל אֹרְיִיתָא כֻּלָּא, וְוִי לֵיהּ, טָב דְּלֹא

לשון הקודש

ומוציא את אותו הגוף שלהם ומכניסו
 לגיהנם לעיני הרשעים, ורואים אותו
 שמעלה תולעים, ולנשמה אין מנוחה
 באש הגיהנם.

וכל אותם הרשעים ששם סובבים את
 אותו הגוף ומכריזים עליו: זהו פלוני
 הרשע שלא חשש לכבוד רבונו, וכפר
 בקדוש-ברוך-הוא, וכפר בכל התורה
 בלה. אזי לזו טוב שלא נברא ולא יבא

מנוחה מכל הרשעים של כאן? ואותם
 בעלי הדין משיבים להם: אלה הם
 הרשעים שכפרו בקדוש-ברוך-הוא
 ועברו על כל התורה. משום שלא שמרו
 שבת שם, לכן אין להם מנוחה
 לעולמים.

וכל אותם הרשעים יוצאים ממקומם,
 ונתנת להם רשות ללכת ולראות אותם.
 ומלאך אחד ששמו סנטריאל הולך

יִתְבָּרֵי, וְלֹא יִיְתִי לְדִינָא דָּא, וְלִכְסוּפָא דָּא, הָדָא
 הוּא דְכִתְיִב, (ישעיה 10) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים
 הַפְּשָׁעִים בִּי כִי תוֹלְעֵתֶם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא
 תִּכְבֶּה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. בִּי תוֹלְעֵתֶם לֹא
 תָמוּת, מִן גּוּפָא. וְאִשָּׁם לֹא תִכְבֶּה, מִן נִשְׁמָתָא.
 וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר, וְהָיוּ דֵי רָאוֹן, עַד דְּכָל
 חַיִּיבִין דְּגִיְהֵנָם דְּתַמָּן, יִימְרוּן, דֵּי רֵאִיָּה דָּא.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וְדָאֵי הָכִי הוּא, בְּגִין דְּשִׁבְתָּ אִיהוּ
 לְקַבֵּל אוֹרֵייתָא כְּלָא, וְאוֹרֵייתָא אִיהוּ אִישׁ,
 בְּגִין דְּעֵבְרוּ עַל אִישׁ דְּאוֹרֵייתָא, הָא אִישׁ דְּגִיְהֵנָם
 דְּדִלִיק, דְּלֹא שָׂכִיךְ מֵעַלְיֵיהוּ לְעַלְמִין.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְבַתֵּר כַּד נָפִיק שִׁבְתָּא, אֲתֵי
 הַהוּא מִלְּאָךְ, וּמְהֵדֵר הַהוּא גּוּפָא לְקַבְרֵיהּ,
 וְאַתְדָּנוּ תְּרוּוּיָהּ, דָּא לְסַטְרֵיהּ וְדָא לְסַטְרֵיהּ. וְכָל

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

הוּו.

רַבִּי יוֹסִי אָמַר, וְדָאֵי כִּף זֶה, מִשּׁוּם
 שִׁשְׁבַת הִיא כְּנֻגַד כָּל הַתּוֹרָה, וְהַתּוֹרָה
 הִיא אִישׁ - מִשּׁוּם שֶׁעֵבְרוּ עַל אִישׁ
 הַתּוֹרָה, הָרִי אִישׁ דְּגִיְהֵנָם דִּילְקֵי, שְׁלֹא
 שׁוֹכֵךְ מֵעַלְיָהֶם לְעוֹלָמִים.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לְאַחַר פְּשִׁינְצָאֵת
 שִׁבְתָּא, בָּא אוֹתוֹ מִלְּאָךְ וּמְחֻזֵּר אוֹתוֹ גּוֹף

לְדִין הַזֶּה וְלַבּוּשָׁה הַזֶּה וְהוּו שִׁכְתוּב (ישעיה
 10) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים
 בִּי כִי תוֹלְעֵתֶם לֹא תָמוּת וְאִשָּׁם לֹא
 תִּכְבֶּה וְהָיוּ דְרָאוֹן לְכָל בָּשָׂר. בִּי
 תוֹלְעֵתֶם לֹא תָמוּת - מִן הַגּוּף. וְאִשָּׁם
 לֹא תִכְבֶּה - מִן הַנִּשְׁמָה. וְהָיוּ דְרָאוֹן
 לְכָל בָּשָׂר - וְהָיוּ דֵי רָאוֹן, עַד שֶׁכָּל
 רִשְׁעֵי הָעוֹלָם שָׁל שָׁם יִאמְרוּ דֵּי לְרֵאִיָּה

דָּא, בְּעוֹד דְּגוּפָא קַיָּמָא עַל בְּרִייה, דְּהָא בֵּינָן
 דְּגוּפָא אַתְּאָפֶל, לִית לִיה לְגוּפָא כָּל אַלִּין דִּינִין,
 וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (תהלים עח) לֹא יַעִיר כָּל חֲמַתּוֹ
 בְּתֵיב בֵּיה.

כָּל תִּיבִין דְּעֵלְמָא, בְּעוֹד דְּגוּפָא שְׁלִים בְּכָל
 שְׂיִיפּוּי גּוּ קַבְרָא, אַתְדָּנּוּ גּוּפָא וְרוּחָא, כָּל חַד
 דִּינָא כַּדְקָא חַזִּי לִיה. בֵּינָן דְּגוּפָא אַתְּעַפֵּל, דִּינָא
 דְּרוּחָא אַשְׁתַּכְּד. מָאן דְּאַצְטְרִיךְ לְנַפְקָא, נָפִיק.
 וּמָאן דְּאַצְטְרִיךְ לְמַחֲוֵי עַלְיָיהּ נִיחָא, אִית לֹון
 נִיחָא. וּמָאן דְּאַצְטְרִיךְ לְמַחֲוֵי קַטְמָא וְעַפְרָא תַּחֲזֵת
 רַגְלֵי דְּצַדִּיקָיָא. כָּל חַד וְחַד, כַּדְקָא חַזִּי לִיה,
 אַתְּעַבִּיד לִיה.

וְעַל דָּא, כַּמָּה טָב לֹון, בֵּין לְצַדִּיקֵי, בֵּין לְתִיבֵי,
 לְמַחֲוֵי גּוּפָא דְלַהוֹן דְּבִיבּ בְּאַרְעָא,
 וְלַאֲתַעַפְלָא גּוּ עַפְרָא לְזִמְן קָרִיב, וְלֹא לְמַחֲוֵי

לשון הקודש

שהגוף נתעפל, דין הרוח שוכף. מי
 שצריך לצאת, יוצא. ומי שצריך להיות
 עליהם מנוחה, יש להם מנוחה. ומי
 שצריך להיות עפר ואפר תחת רגלי
 הצדיקים, כל אחד ואחד כראוי לו
 נעשה לו.

ולכן כמה טוב להם, בין לצדיקים בין
 לרשעים, להיות גופם דבוק בארץ

לקברו, ונדונים שניהם, זה לצדו וזה
 לצדו. וכל זה בעוד שהגוף קיים על בריו,
 שהרי בין שהגוף נתעפל, אין לגוף את
 כל הדינים הללו, והקדוש ברוך הוא
 כתוב בו, ולא יעיר כל חמתו.

כל רשעי העולם, בעוד שהגוף שלם
 בכל איבריו בתוך הקבר, נדונים גוף
 ורוח, לכל אחד דין כראוי לו. בין

בְּקִיּוּמָא כָּל הַהוּא זְמַנָּא סְגִי, בְּגִין לְאַתְדִּנָּא גּוּפָא
 וְנַפְשָׁא וְרוּחָא תְדִיר. (בְּכָל יוּמָא) דְהָא לִית לָךְ כָּל
 צַדִּיק וְצַדִּיק בְּעֵלְמָא, דְלִית לִיה דִּינָא דְקַבְרָא. בְּגִין
 דְהַהוּא מְלֵאךְ דְמִמְנָא עַל קַבְרֵי, קָאִים עַל גּוּפָא,
 וְדָן לִיה בְּכָל יוּמָא וַיּוּמָא. אִם לְצַדִּיקִים כְּךָ,
 לְחַיִּיבִים עַל אַחַת פְּמָה וְכַמָּה.

וּבְזִמְנָא דְגּוּפָא אֲתַעְכָּל וְאַתְבְּלִי בְּעַפְרָא, הָא
 דִּינָא אֲשֶׁתְכֻךְ מִכְּלָא, בַּר מֵאִינוּן
 חֲסִידֵי קִיּוּמִין דְעֵלְמָא, דְאִינוּן אֲתַחֲזוּן לְסִלְקָא
 נִשְׁמַתְהוּן לְהַהוּא אַתְרַ עֲלָאָה דְאַתְחַזִּי לֹון, וַיַּעֲוִירִין
 אִינוּן בְּעֵלְמָא.

כָּל אִינוּן מֵתִין דְעֵלְמָא, כְּלָחוּ מֵתִין עַל יְדֵי
 דְמְלֵאכָא מְחַבְּלָא, בַּר אִינוּן דְמֵתִין בְּאַרְעָא
 קַדִּישָׁא, (וּכְוֹלְהוּ מֵתִין עַל יְדֵי דְמְלֵאכָא מְחַבְּלָא דְאִיהוּ מְלֵאךְ חַפְזוֹת, וְכָל אִינוּן

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

וּבְזִמְנֵי שְׁהַגּוּף נִרְקַב וְנִבְלָה בְּעַפְרֵי, הָרִי
 הָדִין שׁוֹכֵף מִכְּפָל, פָּרַט לְאוֹתָם חֲסִידִים
 הַעֲמוּדִים שֶׁל הָעוֹלָם שֶׁהֵם רְאוּיִים
 לְהַעֲלוֹת נִשְׁמַתָּם לְאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן
 שְׂרָאוּי לָהֶם, וּמַעֲטִים הֵם בְּעוֹלָם.

כָּל אוֹתָם הַמֵּתִים שֶׁל הָעוֹלָם, כְּלָם
 מֵתִים עַל יְדֵי הַמְּלֵאךְ הַמְּשַׁחֵת, פָּרַט
 לְאוֹתָם שְׁמֵתִים בְּאַרְצֵי הַקְּדוּשָׁה (וְכָלם מֵתִים

וְלִהְרַקֵּב בְּתוֹף הָעַפֵּר לְזִמְנֵי קְרוֹב וְלֹא
 לְהִיּוֹת בְּקִיּוּם כָּל אוֹתוֹ זְמַן רַב, כְּדֵי לְדוֹן
 גּוּף וְנַפֶּשׁ וְרוּחַ תְּמִיד (בְּכָל יוֹם). שְׁהָרִי אִין
 לָךְ כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק בְּעוֹלָם שְׂאִין לוֹ דִּין
 הַקַּבְרֵי, מִשּׁוּם שְׁאוֹתוֹ מְלֵאךְ הַמְּמַנֶּה עַל
 הַקַּבְרִים עוֹמֵד עַל הַגּוּף וְדָן אוֹתוֹ בְּכָל
 יוֹם וַיּוֹם. אִם לְצַדִּיקִים כְּךָ – עַל אַחַת
 כַּמָּה וְכַמָּה לְרִשְׁעִים.

מִתִּין דִּי בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא) לָא מִתִּין עַל יְדוּי, אֶלְא עַל יְדֵי
דְּמִלְאָנְא דְּרַחֲמֵי דְּשְׁלִיט בְּאַרְעָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִי הָכִי, מָאִי שְׂבַחָא אִיהוּ לְמִשָּׁה
וְלֹאֲהֶרֶן וּמְרִים, דְּכִתְיב בְּהוּ עַל פִּי יְיָ,
דְּאֵלִין לָא מִיתוּ עַל יְדֵי דְּהָהוּא מְלֹאךְ מְחַבְּלָא,
וְאֵת אַמְרַתְי, דְּכוּלֵי עֲלֵמָא אֵינּוּן דְּמִיתוּ בְּאַרְעָא
דְּיִשְׂרָאֵל, לָא מִתִּין עַל יְדוּי דְּדָא.

אָמַר (דף קנ"א ע"ב) לֵיהּ, הָכִי הוּא וְדָאִי, וְשְׂבַחָא
דְּמִשָּׁה אֲהֶרֶן וּמְרִים, הָהוּ יִתִּיר מִכָּל בְּנֵי
עֲלֵמָא, דְּאֵינּוּן מִיתוּ לְבַר מְאַרְעָא קַדִּישָׁא, דְּמִשָּׁה
אֲהֶרֶן וּמְרִים לְבַר מְאַרְעָא קַדִּישָׁא מִיתוּ, וְכִלְהוּ
מִיתוּ עַל יְדֵי דְּהָהוּא מְחַבְּלָא, בַּר אֵינּוּן מִשָּׁה
וְאֲהֶרֶן וּמְרִים, דְּלָא מִיתוּ אֶלְא עַל יְדֵי דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא. אֲכָל אֵינּוּן דְּמִתִּין בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, כִּדְּ הוּא וְדָאִי, וְהַשְּׂבַח שֶׁל
מִשָּׁה אֲהֶרֶן וּמְרִים הִיָּה יוֹתֵר מִכָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם שֶׁהֵם מִתּוּ מִחוּץ לְאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה.
שְׂמִשָּׁה אֲהֶרֶן וּמְרִים מִתּוּ מִחוּץ לְאֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה, וְכֻלָּם מִתּוּ עַל יְדֵי אוֹתוֹ
הַמְּשַׁחִית, פְּרָט לְמִשָּׁה אֲהֶרֶן וּמְרִים
שֶׁלֹּא מִתּוּ אֶלְא עַל יְדֵי הַקְּדוּשׁ בְּרִידָא
הוּא. אֲכָל אוֹתָם שְׂמִתִּים בְּאֶרֶץ
הַקְּדוּשָׁה, לֹא מִתִּים עַל יְדֵי אוֹתוֹ

עַל יְדֵי הַמְּלֹאךְ הַמְּשַׁחִית, שֶׁהוּא מְלֹאךְ הַמְּנוּת, וְכֻל אוֹתָם הַמִּתִּים
שְׂבַחָא קַדִּישָׁא) שֶׁלֹּא מִתִּים עַל יְדוּי, אֶלְא עַל
יְדֵי מְלֹאךְ הַרַחֲמִים שְׁשׁוּלֵט בְּאֶרֶץ.
אָמַר רַבִּי יִצְחָק, אִם כֵּן, מָה הַשְּׂבַח שֶׁל
מִשָּׁה וְאֲהֶרֶן וּמְרִים שְׂבַחָא בְּהֵם עַל פִּי
ה', שֶׁאֵלֶּה לֹא מִתּוּ עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמְּלֹאךְ
הַמְּשַׁחִית, וְאֵתָּה אוֹמֵר שֶׁכָּל הָעוֹלָם,
אוֹתָם שְׂמִתּוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, לֹא מִתִּים
עַל יְדֵי זֶה?

מֵתִין עַל יְדֵי דֵּהֵהוּא מְחַבְּלָא, דֵּהֵא אֲרַעָא קְדִישָׁא
 לֹא קִימָא בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, אֶלָּא בְּרִשׁוֹ דְּקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי.

וְעַל דָּא כְּתִיב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מִתִּיד נְבִלְתֵי יְקוּמוֹן
 הִקִּיצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם וְגו'. יִחְיוּ מִתִּיד,
 אֵלִין דִּמֵּתִין בְּאֲרַעָא קְדִישָׁא, דְּאֵינֹון מֵתִין דִּילִיה,
 וְלֹא מֵאַחְרָא, דֵּלֹא שְׁלֵטָא תַּמָּן סְטָרָא אַחְרָא כְּלָל,
 וְעַל דָּא כְּתִיב מִתִּיד. נְבִלְתֵי יְקוּמוֹן, אֵינֹון דִּמֵּיתוּ
 בְּאֲרַעָא נּוֹכְרָאָה אַחְרָא, עַל יְדֵי דֵּהֵהוּא מְחַבְּלָא.

וְעַל דָּא אֶקְרוּן נְבִלְתָּהּ, מַה נְבִלְתָּהּ מְטַמְּאָה בְּמִשְׁא,
 אוֹף אֵינֹון דִּמֵּתִין לְבַר מֵאַרְעָא קְדִישָׁא,
 מְטַמְּאִין בְּמִשְׁא. (נ"א בְּמַנְע) וְעַל דָּא אֵינֹון נְבִלְתָּהּ. כָּל
 שְׁחִיטָה דְּאִיפְסִיל, אֶקְרִי נְבִילְתָּהּ, בְּגִין שְׁחִיטָה הָא
 אִיהִי מְסֻטְרָא אַחְרָא, וּמִיַּד דְּאִיפְסִיל שְׂרִיָּא עָלָהּ

לשון הקודש

מִתִּיד. נְבִלְתֵי יְקוּמוֹן - אוֹתָם שְׁמָתוּ
 בְּאֲרַץ נְכַרְיָה אַחְרָת עַל יְדֵי אוֹתוֹ
 הַמִּשְׁחִית.

וְלִכְן נִקְרְאוּ נְבִלְתָּהּ. מַה נְבִלְתָּהּ מְטַמְּאָה
 בְּמִשְׁא - אִף אוֹתָם שְׁמָתִים מִחוּץ לְאֲרַץ
 הַקְּדוּשָׁה מְטַמְּאִים בְּמִשְׁא (בְּמַנְע). וְלִכְן הֵם
 נְבִלְתָּהּ. כָּל שְׁחִיטָה שְׁנִפְסָלָה נִקְרְאת
 נְבִלְתָּהּ, מִשּׁוּם שְׁשְׁחִיטָה זוֹ הִיא מִצַּד

הַמִּשְׁחִית, שְׁהָרִי הָאֲרַץ הַקְּדוּשָׁה אֵינָה
 עוֹמֶדֶת בְּרִשׁוֹת אַחְרָת, אֶלָּא בְּרִשׁוֹת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדוּ.

וְלִכְן כְּתוּב, (ישעיה כו) יִחְיוּ מִתִּיד נְבִלְתֵי
 יְקוּמוֹן הִקִּיצוּ וּרְנְנוּ שׁוֹכְנֵי עֶפְרַיִם וְגו'. יִחְיוּ
 מִתִּיד - אֵלוֹ שְׁמָתִים בְּאֲרַץ הַקְּדוּשָׁה,
 שֶׁהֵם מֵתִים שְׁלוֹ, וְלֹא מֵאַחַר, שֶׁלֹּא
 שׁוֹלֵט שָׁם הַצַּד הָאַחַר כְּלָל, וְלִכְן כְּתוּב

סִטְרָא אַחְרָא. וּבְגִין דְּאֵיהִי דִילִיָּהּ, וְיִשְׂרָאֵל עָלֶיהָ
 אֶקְרִי נְבֻלָּה. וְרִזָּא דָּא (ס"א כַּשְּׁמוֹ בִּן הוּא) נְבֻלָּה הוּא, (שמואל
 א כה) וְנְבֻלָּה שְׁמוֹ וְנְבֻלָּה עֲמוֹ.

וְעַל דָּא בְּכָל אַתְר דְּאֵיהִי שְׂרִיא, אֶקְרִי נְבֻלָּה.
 מְנוּזָל דָּא לָא שְׂרִיא, אֶלָּא בְּאַתְר פְּסִילוֹ,
 וְעַל דָּא שְׁחִיטָה דְּאַפְסִיל, הָא דִילִיָּהּ הוּא, וְאֶקְרִי
 עַל שְׁמִיָּהּ. וּבְגִין כֵּן, מִתִּין דְּאֵינוֹן לְבַר מֵאַרְעָא
 קְדִישָׁא, תְּחֹת רִשׁוֹ אַחְרָא, וְיִשְׂרָאֵל עָלֶיהִי סִטְרָא
 אַחְרָא, אֶקְרוֹן נְבֻלָּה.

הַקִּיצוֹ וְרַנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עַפְרָא, שׁוֹכְנֵי דְיִירֵין דְּמִיכִין,
 וְלֹא מִתִּין. וּמֵאַן אֵינוֹן. דְּמִיכִין דְּחֶבְרוֹן,
 דְּאֵינוֹן לָא מִתִּין, אֶלָּא דְּמִיכִין. וְעַל דָּא כְּתִיב בְּהוּ
 גִּייעָה, כְּמֵאַן דְּגִנוּעַ, וְאֵית בֵּיהּ קוּימָא לְאַנְעָרָא.
 אוֹף חֲבֵי אֵינוֹן אַרְבַּעָה זִוְגֵי דְחֶבְרוֹן, דְּמִיכִין אֵינוֹן

לשון הקודש

מְחוּז לְאַרְצֵי הַקְּדוּשָׁה תַּחַת רְשׁוֹת
 אַחְרָת וְשׁוֹרָה עֲלֵיהֶם הַצַּד הָאֲחֵר
 נִקְרָאִים נְבֻלָּה.

הַקִּיצוֹ וְרַנְנוֹ שׁוֹכְנֵי עַפְרָא. שׁוֹכְנֵי – דְּיִרֵין
 וְשׁוֹכְנֵי, וְלֹא מִתִּים. וּמִי חֵם? יִשְׁנֵי חֶבְרוֹן,
 שְׁהֵם לֹא מִתִּים, אֶלָּא יִשְׁנֵים. וְלִכֵּן כְּתוּב
 בְּהֵם גִּייעָה, כְּמִי שְׁגִנוּעַ וְיִשׁ בּוֹ קוּיִם
 לְהַתְּנַעַר. אֵף כֵּן אוֹתָם אַרְבַּע זִוְגוֹת שֶׁל

הָאֲחֵר, וּמִדְּ כַּשְּׁנַפְסָל שׁוֹרָה עָלָיו הַצַּד
 הָאֲחֵר. וּמִשׁוּם שֶׁהִיא שְׁלוֹ וְשׁוֹרָה עָלֶיהָ
 נִקְרָא נְבֻלָּה. וְסוּד זֶה – (כַּשְּׁמוֹ בִּן הוּא) נְבֻלָּה
 הוּא, וְנְבֻלָּה שְׁמוֹ וְנְבֻלָּה עֲמוֹ.

וְלִכֵּן בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹרָה נִקְרָא
 נְבֻלָּה. הַמְּנוּזָל הַזֶּה לֹא שׁוֹרָה אֶלָּא
 בְּמְקוֹם פְּסוּל, וְלִכֵּן שְׁחִיטָה שְׁנַפְסָלָהּ
 הִיא שְׁלוֹ, וְנִקְרָאת עַל שְׁמוֹ. וְלִכֵּן הַמִּתִּים

וְלֹא מִתִּין, וּבְלָהוּ קַיְמוּ בְּקִיּוּמֵיהֶוּ בְּאֵינֹן גּוֹפִין
 דְּלַהוֹן, וַיִּדְעֵי סְתָרִין גְּנִיזִין, יַתִּיר מִשְׁאָר בְּנֵי נֶשְׂאָ.
 גְּנִיזִין הוּוּ תַפְּן גּוֹ פִתְחָא דְהַן עֵדֹן אֵינֹן גּוֹפִין
 דְּלַהוֹן, וְאֵלִין אֵינֹן שׁוֹכְנֵי עָפְרָ. וְעַל דָּא כָּל אֵינֹן
 דְּנִפְקוּ נִשְׁמַתֵּיהֶוּ בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא נִפְיֵק עַל יְדֵי
 דְּהָהוּא מְחַבְּלָא, וְלֹא שְׁלֵטָא תַפְּן, אֶלָּא עַל יְדֵי
 דְּמִלְּאָכָא דְּרַחֲמֵי, דְּאַרְעָא קַדִּישָׁא קַיְמָא בְּעַדְבֵיהּ.
 אַתָּר אֵית בִּישׁוּבָא, דְּלֹא שְׁלֵטָא בֵיהּ הָהוּא
 מְחַבְּלָא, וְלֹא אֲתֵיחֵיב לֵיהּ רִשׁוֹ לְאַעְלָא
 תַפְּן, וְכָל אֵינֹן דְּדִירֵי תַפְּן, לָא מִתִּין, עַד דְּנִפְקִין
 לְבַר מִקְרָתָא. וְלִית לָךְ בַּר נֶשׁ מִכָּל דְּדִירִין תַפְּן,
 דְּלֹא מִתִּין, וּבְלָהוּ מִתִּין כְּשִׂאָר בְּנֵי נֶשְׂאָ, אֲבָל לָאוּ
 בְּמִתָּא. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דְּלֹא יַכְלִין לְמִיתַב תְּדִיר
 בְּמִתָּא, אֶלָּא אֵלִין נִפְקִין, וְאֵלִין עָאֵלִין, וְעַל דָּא
 כְּלָהוּ מִתִּין.

 לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

יְדֵי מִלְּאָךְ הַרְחַמִּים, שְׁהֶאֱרִץ הַקְּדוּשָׁה
 עוֹמְדָת בְּגוֹרְלוֹ.

יֵשׁ מְקוֹם בִּישׁוּב שְׁלֹא שׁוֹלֵט בּוֹ אוֹתוֹ
 מִשְׁחִית וְלֹא נִתְּנָת לוֹ רִשׁוּת לְהַכְנִס
 לְשָׁם, וְכָל אוֹתָם שְׁדָרִים שָׁם לֹא מִתִּים,
 עַד שִׁיּוּצָאִים מִחוּץ לְעִיר. וְאֵין לָךְ אָדָם
 מִכָּל הַדְּוָרִים שָׁם שְׁלֹא מִתִּים, וְכָלֵם
 מִתִּים כְּמוֹ שְׂאָר בְּנֵי אָדָם, אֲבָל לֹא

חֶבְרוֹן יִשְׁנִים הֵם וְלֹא מִתִּים, וְכָלֵם
 עוֹמְדִים בְּקִיּוּמָם בְּאוֹתָם הַגּוֹפּוֹת שְׁלֵחֵם,
 וַיִּוֹדְעִים סְתָרִים גְּנִיזִים יוֹתֵר מִשְׁאָר בְּנֵי
 אָדָם. גְּנִיזִים הָיוּ שָׁם תוֹךְ פִּתְחַ הַן עֵדֹן
 אוֹתָם הַגּוֹפִים שְׁלֵחֵם, וְאֵלֵה הֵם שׁוֹכְנֵי
 עָפְרָ. וְלִכְּן כָּל אוֹתָם שִׁיּוּצָאָה נִשְׁמַתָּם
 בְּאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה, אֵינָה יוֹצֵאת עַל יְדֵי
 אוֹתוֹ הַמִּשְׁחִית, וְלֹא שׁוֹלֵט שָׁם, אֶלָּא עַל

כִּי טַעַמָּא לָא שְׁלֵטָא תַּמָּן הָהוּא מִלְּאָךְ מְחַבְּלָא.
 אִי תִימָא דְלָא קִימָא בְּרִשׁוּתִיהָ, הָא אֲרַעָא
 קִדִּישָׁא דְלָא קִימָא בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, וּמַתִּין, פְּהֵהוּא
 אַתְרֵי אַמְאֵי לָא מַתִּין. אִי תִימָא בְּגִין קִדְשָׁה, לִית
 אַתְרֵי בְּקִדּוּשָׁה בְּכָל יְשׁוּבָא בְּגוּוּנָא דְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל.
 וְאִי תִימָא, בְּגִין הָהוּא גִבְרָא דְבְנֵי לָהּ. פְּמָה בְנֵי
 נָשָׂא הֵווּ דְזִכּוּתִיהוֹן יִתִּיר מְדִילִיהָ. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
 אֲנָא לָא שְׁמַעְנָא וְלָא אִימָא.

אֲתוּ שְׁאִילוּ לִיהָ לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לֹזֵן, וְדַאי
 הָהוּא אַתְרֵי לָא שְׁלֵטָא עָלֶיהָ מִלְּאָךְ הַמְּוֹת,
 וְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא בְּעֵי דְבְּתָהוּא אַתְרֵי יְמוֹת,
 בַּר נָשׁ לְעֵלְמִין, וְאִי תִימָא, דְקָדָם לָבֵן פְּהֵהוּא
 דּוּכְתָא, עַד לָא אַתְבְּנֵי, מִיתוּ בֵּיהָ בְנֵי נָשָׂא, לָאו
 הָבֵי. אֲלָא מִיּוּמָא דְאַתְבְּרֵי עָלְמָא, אַתְתַּקֵּן הָהוּא

לשון הקודש

אותו איש שבנה אותו – פמה בני אדם
 היו שזכותם יתרה משלו. אמר רבי
 יצחק, אני לא שמעתי ולא אמר.

באוי ושאלו את רבי שמעון. אמר להם,
 ודאי שאותו מקום לא שולט בו מלאך
 המות, והקדוש ברוך הוא לא רוצה
 שבאותו מקום ימות אדם לעולמים. ואם
 תאמר שקדם לבן פאותו מקום טרם
 שנבנה מתו בו בני אדם – לא כדו! אלא
 מיום שנברא העולם התתקן אותו מקום

בעיר. מה הטעם? משום שלא יכולים
 תמיד לשבת בעיר, אלא אלה יוצאים
 ואלה נכנסים, ולכן בלם מתים.

מה הטעם אין שולט שם אותו מלאך
 המשחית? אם תאמר שלא עומדת
 ברשותו, הרי ארץ הקדש שלא עומדת
 ברשות אחרת ומתים, באותו מקום
 למה לא מתים? אם תאמר משום
 קדשה – אין מקום בקדשה בכל הישוב
 כמו ארץ ישראל. ואם תאמר משום

אֶתְּךָ, לְקִיּוּמָא, וְרָזָא דְרִזִּין הָבָא, לְאֵינּוּן דְּמִסְתַּבְּלִי
בְּרָזָא דְחֻכְמָתָא.

כִּד בָּרָא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלֵמָא, בָּרָא לִיה בְּרָזָא
דְּאַתְוּוֹן, וְאַתְגַּלְגְּלוּ אַתְוּוֹן, וּבָרָא עֲלֵמָא, בְּגִלּוּפֵי
דְשִׁמְא קֳדִישָׁא. אַתְגַּלְגְּלוּ אַתְוּוֹן, וְאַסְחָרוּ עֲלֵמָא
בְּגִלּוּפֵי זְכַר אַתְגְּלִי וְאַתְפַּשֵּׁט עֲלֵמָא וְאַתְבְּרִי, וְהוּוּ
אַתְוּוֹן סְחָרָן לְמַבְרִי, אָמַר קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דְיִסְתֵּיִם בְּיֹ"ד, אֲשֶׁתְּאַרְת אֶת ט' (נ"א יתגלגלו אתוון, ואסחרו
עלמא בגלופא דשמא קדישא וכד אתגלגלו אתוון והווי סחרן למברי, אמר קדשא
ברוך הוא די יסתים ביו"ד, אשתארת את ט' בלחודהא) בְּהַהוּא דוּכְתָא,

תְּלִיא בְּאַיִרָא, פִּינּוֹן דְּאָמַר קֳדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא דִּי יִסְתֵּיִם בְּיֹ"ד, אֲשֶׁתְּאַרְת אֶת טִי"ת
בְּלַחְדָּהָא תְּלִיא בְּאַיִרָא עַל גַּבֵּי הַהוּא דוּכְתָא:
טִי"ת, אֵיהוּ אֶת, דְּנִהֲרֹו חֵיִין, בְּגִין כַּד, מָאן דְּחָמִי
טִי"ת בְּחַלְמִיָּה, סִימְנָא טָבָא הוּא לִיה, וְחֵיִין

לשון הקודש

הוא שִׁיִּסְתֵּיִם בְּיֹ"ד. נִשְׁאַרְהָ הָאוֹת ט' (יתגלגלו האותיות, וסבבו את העולם בחקיקת השם הקדוש. וכאשר התגלגלו האותיות והיו מסובבות לברא, אמר הקדוש ברוך הוא: די יסתים ביו"ד. נשארה אות ט' לבדה) בְּאוֹתוֹ מְקוֹם תְּלוּיָה בְּאַיִרָא. פִּינּוֹן שְׁאֵמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיִּסְתֵּיִם בְּאוֹת יו"ד, נִשְׁאַרְהָ אוֹת טִי"ת בְּלִבְדָּה תְּלוּיָה בְּאַיִרָא עַל גַּבֵּי אוֹתוֹ מְקוֹם. טִי"ת הִיא אוֹת שֶׁל אוֹר הַחַיִּים. וְלִכְּנָן מִי שְׂרוּאָה טִי"ת בְּחַלּוּמוֹ,

לְקִיּוּם, וְסוּד הַסּוּדוֹת כָּאֵן לְאוֹתֵם הַמַּתְּבוּנִים בְּסוּד הַחֻכְמָה.

כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם, בָּרָא אוֹתוֹ בְּסוּד הָאוֹתִיּוֹת, וְהַתְּגַלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת, וּבָרָא אֶת הָעוֹלָם בְּחֻקִּיקוֹת הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ. הַתְּגַלְגְּלוּ הָאוֹתִיּוֹת וְסוּבְבוּ אֶת הָעוֹלָם בְּחֻקִּיקוֹת. וּכְשֶׁהַתְּגַלְגְּלוּ וְהַתְּפַשֵּׁט הָעוֹלָם וְנִבְרָא, הָיוּ הָאוֹתִיּוֹת סוּבְבוֹת כְּדִי לְבָרָא. אָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ

אֶתְתַּקְנֵנוּ לַיהוָה. וְעַל דָּא בְּגִין דְּהוּה ט' תְּלִיא עַל גַּבֵּי
הַהוּא אֶתֶר, לָא שְׁלֵטָא בֵּיהּ מוֹתָא.

כִּד בְּעָא קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַיְימָא עֲלֵמָא, זְרִיק
חַד צְרוּרָא גּוּ מֵיָא, גְּלוּף פְּרוּזָא דְשַׁבְעִין וַתְּרִין
(נ"א דכ"ב) אֶתְוּוֹן, וּמִתְמָן שְׁאֲרֵי לְמִיתְדָּ הַהוּא צְרוּרָא,
וְלֹא אֲשַׁכַּח אֶתֶר לְאֶתְקַיְימָא בֵּיהּ, בַּר אֲרַעָא
קְדִישָׁא, (נ"א גב'י מִקְדֻשָּׁא) וּמֵיָא הוּוּ אֶזְלִין אֲבַתְרִיהּ, עַד
דְּמִטָּא הַהוּא צְרוּרָא תְּחִילַת הַמְּזֻבְּחָת, וַתְּמָן אֲשַׁתְּקַע,
וְאֶתְקַיְיִם כָּל עֲלֵמָא.

וְאִי תֵימָא, אִי הָכִי דְבַהֲהוּא אֶתֶר שְׂרִיין חַיִּים,
אֵמָאֵי לָא אֶתְבְּנֵי תְּמָן בֵּי מִקְדֻשָּׁא, לְמִיתְב
חַיִּין לְיִתְבְּהָא. אֵלָא הָכָא בְּהָאֵי אֶתֶר אֶתְקַיְיִם בְּגִין
אֶת חַד דְּשְׂרִיא עָלֵיהּ. בְּבֵי מִקְדֻשָּׁא כָּל אֶתְוּוֹן
כְּלָהוּ שְׂרָאן בֵּיהּ, וּבְהוּ אֶתְבְּרֵי אִיהוּ בְּלַחֲזוּדוּי,
כְּגֻוּזָא דְכָל עֲלֵמָא.

לשון הקודש

סימן טוב הוא לו וחיים נתקנו לו. ולכן, משום שהיתה ט' תלויה על אותו מקום, לא שולט בו המות.

בְּשִׂרְצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲמִיד עוֹלָם, זְרִיק צְרוּר אֶחָד לְתוּדַת הַמַּיִם חֲקוּק בְּסוּד שֶׁל ע"ב (של כ"ב) אוֹתִיּוֹת, וּמִשָּׁם הַתְּחִיל לְלַכֵּת אוֹתוֹ צְרוּר, וְלֹא מֵצֵא מְקוֹם לְעַמֵּד בוֹ פְּרַט הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה

בבית המקדש, והמים היו הולכים אחריו, עד שהגיע אותו צרור תחת המזבחת, ושם נשקע, והתקיים כל העולם.

ואם תאמר, אם כך שפאזותו מקום שורים חיים, למה לא נבנה שם בית המקדש לתת חיים ליושביה? אלא פאן במקום הזה התקיים משום אות אחת ששורה עליו. בבית המקדש כל